

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 15C/180/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113219926
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Vargová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8113219926.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou Mgr. Annou Vargovou v právnej veci žalobcu: K. N., H.. XX.XX.XXXX, C. S. H. N., T. L. X, právne zastúpená: JUDr. Peter Rak, advokát so sídlom Prešov, Masarykova 13 proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., IČO: 31690904 so sídlom Košice, Garbiarska 2, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., IČO: 47 231 785 so sídlom Košice, Rastislavova 68 v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku takto

rozhodol:

zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 3C/2221/2012 zo dňa 19.01.2012,

žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania za trovy právneho zastúpenia vo výške 279,89 Eur na účet právneho zástupcu žalobcu v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobou doručenou súdu dňa 03.07.2013 sa žalobca domáhal, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 3C/2221/2012 z 19.01.2012 a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania. V odôvodnení žalobného návrhu uviedol, že so žalovaným uzatvoril dňa 28.02.2008 poisťovnú zmluvu č. 447400001 s dohodnutými mesačnými splátkami poisťného vo výške pôvodne 406,- Sk a s dátumom konca poistenia 29.02.2023. Žalovaný dňa 11.07.2009 oznámil žalobcovi, že z dôvodu údajného nedoplatku na poisťnom ruší ku dňu 30.05.2009 predmetnú poisťovnú zmluvu a zároveň oznámil, že žalobca nemá pozdĺžnosti voči žalovanému keď uviedol „k úhrade: 0,00 Eur“. Žalobca tak považoval vzťahy medzi účastníkmi poisťnej zmluvy za vysporiadané. Až rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 3C/2221/2012 bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť žalovanému 148,51 Eur ako náhradu nákladov za odmenu sprostredkovateľa o ktorom konaní žalovaný nebol upovedomený až do dňa, keď mu bol doručený rozhodcovský rozsudok. Nároky žalovaného žalobca neuznáva, necíti sa byť viazaný Všeobecnými poisťovnými podmienkami, ani rozhodcovskou doložkou. Nie je mu tiež známe, o aký nárok sa jedná a akým spôsobom dospel žalovaný k sume 148,51 Eur podľa vydaného rozhodcovského rozsudku. Ustanovenie čl. XV. Všeobecných poisťovných podmienok žalovaného považuje žalobca v zmysle ust. § 53 ods. 4 psím. r/ za neprijateľnú podmienku, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 neplatná.

Na návrh žalobcu súd uznesením zo dňa 09.07.2013 č.k. 15C 180/2013-16 odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku, ktorý je predmetom tohto konania a uznesenie v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 5Co 177/2013-52 nadobudlo právoplatnosť 20.11.2013.

Žalovaný v písomnom vyjadrení súdu doručenom 21.02.2014 predovšetkým namietal nesplnenie si poplatkovej povinnosti žalobcu s odôvodnením, že predmetné konanie je konaním osobitným, ktoré má byť spoplatnené. Žalovaný ďalej uviedol, že žalobcom podaný návrh je neurčitý a bezdôvodný s poukázaním na ust. §§ 35 a 40 Zákona o rozhodcovskom konaní, ktorý výslovne a taxatívne stanovuje dôvody, pre ktoré je možné rozhodcovský rozsudok zrušiť. Žalovaný tiež poukázal na

zohľadnenie čl. 19 Smernice 93/13/EHS v posudzovanom prípade, podľa ktorého zmluvné podmienky v poisťných zmluvách hodnoteniu zmluvných podmienok v zmysle tejto Smernice nepodliehajú, pretože zahŕňajú poisťné riziko pri výpočte poisťného. Vychádzajúc zo znenia ust. § 53 ods. 4 OZ a jeho formulácie, čo je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľských zmluvách toto normuje neplatnosť len ako následok neprijateľnosti zmluvnej podmienky, nevymedzuje pojem neprijateľnej podmienky. Formuláciu predmetného ustanovenia považuje žalobca za nesprávnu v dôsledku chybného prekladu Smernice a chybnnej transpozície do Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná v osobitných zmluvných dojednaniach, ktoré žalovaná nemusela podpísať a v takom prípade by nebol dotknutý zvyšok poisťného vzťahu. Dôkazom je aj záznam o potrebách a požiadavkách klienta, ktorého podpísanie predchádzalo uzavretiu poisťnej zmluvy a poukazuje na to, že klient bol poučený o možnostiach riešenia sporov v rozhodcovskom konaní a nežiadal iné vysvetlenie. Nie v neposlednom rade je potrebné zdôrazniť koncepciu priemerne vnímateľného a obozretného spotrebiteľa a v tej súvislosti aj skutočnosť, že text osobitných zmluvných dojednaní je samostatne graficky, vizuálne a právne oddeliteľný, je stručný a zrozumiteľný bez toho, aby mohol spotrebiteľa zavádzať, pričom na znak vôle a súhlasu s jeho obsahom je samostatne verifikovaný menom, priezviskom, miestom, dátumom, číslom občianskeho preukazu a osobitným podpisom žalobcu vzťahujúcim sa k týmto dojednaniam. Žalobcovi bola daná možnosť odmietnuť rozhodcovské konanie aj v poisťných podmienkach (bod 7, časť XVII, odsek 11b). Vzhľadom na to má žalovaný za to, že rozhodcovská doložka bola dojednaná individuálne a nemôže ísť o neprijateľnú zmluvnú podmienku. V neposlednom rade poukazuje žalovaný aj na pasivitu žalobcu, ktorý v rozhodcovskom konaní nevyužil zákonné inštitúty a preto svoju vlastnú pasivitu sa snaží prekryť údajným porušením práv, čo však nemôže byť na ťarchu žalovaného. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátrenom konaní, čo je obdobou konania o vydanie platobného rozkazu a žalobkyňa sa rovnako mohla brániť podaním odporu proti rozhodcovskému rozsudku. Žalovaný vo vyjadrení argumentáciu podložil aj odkazom na rôzne súdne rozhodnutia, či už Krajského súdu v Prešove (10CoE 48/2011 zo dňa 27.10.2011, 10CoE 51/2011 zo dňa 27.10.2011), Krajského súdu v Banskej Bystrici (16CoE 212/2012 zo dňa 22.08.2012, 13CoE 176/2011 zo dňa 14.06.2011, 13CoE 231/2011 zo dňa 15.08.2011, 17CoE 209/2012 zo dňa 30.01.2013, 14CoE 172/2010-51 zo dňa 31.08.2010) a pod..

Na pojednávaní 26.06.2014 súd odročil pojednávanie a vytýčil nový termín súdneho pojednávania na 30.10.2014, čo zobrali právni zástupcovia účastníkov konania na vedomie. Podaním doručeným súdu 15.10.2014 požiadal právny zástupca žalovaného o odročenie termínu súdneho pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní. Súd túto argumentáciu pre odročenie pojednávania nepovažoval za dôvodnú a vec prejednal a rozhodol aj v neprítomnosti právneho zástupcu za žalovaného. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd predovšetkým z hľadiska preukázania skutočností, z ktorej účastník vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. a pokiaľ uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení. V danom prípade mohol súd I. stupňa dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzovať len z aspektu tých skutočností, ktoré boli v žiadosti uvedené bez doloženia relevantných listín o tom, že tieto dôvody skutočne existujú, a že kolidujúce pojednávania boli vytýčené v termíne skoršom ako predmetné pojednávanie vo veci samej (tu súd poukazuje na tú skutočnosť, že o termíne súdneho pojednávania mal žalovaný vedomosť od 26.06.2014, pričom ospravedlnenie z dôvodu kolízie zaslal až 15.10.2014, a to bez doloženia dokladov preukazujúcich relevanciu tvrdených skutočností). Ďalej súd je toho názoru, že kolízia termínov pojednávaní nie je tým vážnym dôvodom pre odročenie súdneho pojednávania vo význame ust. § 101 ods. 2 O.s.p., čo podporuje aj názor vyslovený v rozhodnutí NS SR 1Cdo 115/2011 „Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva pravidlo, podľa ktorého by len v závislosti od predmetu konania, jeho účastníkov, dátumu vytýčeného pojednávania, alebo iných skutočností malo v prípade kolízie určité pojednávanie prednosť pred iným (neplatí žiadne pravidlo tzv. „predstihu“ v prípade kolízie pojednávaní na dvoch rôznych súdoch.“, resp. náleži I. ÚS SR 68/98 „Kolízia dvoch pojednávaní toho istého účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie „dôležitého dôvodu“ na odročenie riadne a včas vytýčeného pojednávania.“

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, výsluchom svedka Radoslava Pekára, poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX, Všeobecnými obchodnými podmienkami a osobitnými zmluvnými dojednaniami, spisom Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 3C/2221/2012, záznamom o požiadavkách a potrebách klienta, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

Dňa 28.02.2008 uzatvoril žalobca poisťnú zmluvu so žalovaným v prospech poisteného Matúša Viktora, poisťná doba mala trvať od 29.02.2008 do 29.02.2023, teda predpokladaných 15 rokov.

Z predloženého spisového materiálu Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 3C/2221/2012 súd zistil, že dňa 04.01.2012 bol Arbitrážnemu súdu doručený návrh na začatie konania o zaplatenie 148,51 Eur voči žalovanému K. N. ako osobitná pohľadávka, ktorá zodpovedá nákladom poisťovne vynaložených na uzavretie poistenia, ktoré zaniklo dňa 29.05.2008 v dobe do troch rokov od uzavretia. Dňa 19.01.2012 vydal Arbitrážny súd Košice rozhodcovský rozsudok sp.zn. 3C/2221/2012, ktorým uložil Stanislavovi Viktorovi povinnosť v lehote 5 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu vo výške 148,51 Eur a trovy rozhodcovského konania 276,- Eur, alebo aby v tej istej lehote podal odpor na súde. Rozsudok bol žalobcovi doručený 26.06.2013.

Súčasťou poisťnej zmluvy sú Všeobecné poisťné podmienky (ďalej VPP), ktoré podpísala žalobkyňa dňa 13.01.2008 a osobitné zmluvné dojednanie č. 1/2007 podpísané žalobkyňou tiež 13.01.2008 s uvedením čísla OP (občianskeho preukazu).

V čl. XV. VPP je upravené rozhodcovské konanie, kde v bode 1 sa uvádza, že „poisťovňa a poisťník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom“. V bode 2 sa uvádza, že „pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom Špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. nezriadi Stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený podľa potreby od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. Svoj výslovný, bezvýhradný a neodvolateľný súhlas s týmto vyjadruje poisťník podpisom týchto všeobecných poisťných podmienok“. V závere poisťných podmienok sú osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, v ktorých sa v bode 2 uvádza, že „poisťník (poistený) a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojim podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápú zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

V časti XVII VPP v bode 7a sa uvádza, že „s uzavretím poisťnej zmluvy je pri jej vzniku spojený osobitný provízny náklad v podobe úhrady odmeny za sprostredkovanie poisťnej zmluvy medzi poisťovňou a poisťníkom, ktorý uhrádza poisťovňa. Podpisom poisťnej zmluvy vzniká poisťovní osobitná pohľadávka voči poisťníkovi vo výške výplatnej províznej odmeny za sprostredkovanie príslušnej poisťnej zmluvy, ktorá sa vyporiada pri ukončení poisťného vzťahu zápočtom voči odkupnej hodnote, ak je vytvorená, alebo poisťnému plneniu. Ak odkupná hodnota pri ukončení poisťného vzťahu vytvorená nebola, pohľadávka sa stáva splatnou dňom ukončenia poisťného vzťahu a poisťovňa je oprávnená voči poisťníkovi ju uplatniť podľa zásad dohodnutých v týchto VPP pred rozhodcovským súdom. Žalobcom uplatnená pohľadávka v rozhodcovskom konaní voči G. H. (žalobkyni v tomto konaní) je uplatňovaná práve na základe čl. XVII VPP.

Žalobca vo výpovedi uviedol, že poisťnú zmluvu uzatváral so sprostredkovateľom poistenia, ktorým je jeho príbuzný švagor Q. S. za účasti manželky. Pre zrušenie zmluvy, ktorá bola uzatváraná v prospech syna sa rozhodli potom, ako usúdili, že majú uzatvorených viacero zmlúv a aj to, že spoločnosť Rapid life nemá dobrú mienku. Na okolnosti uzatvárania zmluvy si žalobca s poukázaním na časový odstup veľmi nepamätal, avšak podpísal to, čo mu doporučil obchodný zástupca. Spomenul, že zmluvy sú zvyčajne písané drobným písmom rovnako ako iné dojednanie, tak to niekedy ani nečíta. V tomto prípade s spoľahol na to, že zmluvu uzatvára s osobou v príbuzenskom pomere. Na otázku položenú súdom, či bol žalobca oboznámený s tým, že prípadný spor medzi ním a žalovaným môže prejednávať rozhodcovský súd tento uviedol, že o ničom takom upovedomený nebol. Nepoznal termín „arbitrážny súd“, vôbec nikdy o tom nepočul. Oboznámil sa s tým až potom, ako mu došli listiny a začal sa o vec zaujímať.

Súd vypočul svedka Q. S., ktorý potvrdil príbuzenský pomer so žalobcom a uviedol, že mal samozrejme záujem ponúknuť mu dobrý produkt a pomôcť. Poisťné podmienky žalobcovi nevysvetľoval, tieto boli súčasťou zmluvy a mal ich k dispozícii. Svedok si už nespomenul, či bol žalobcovi daný priestor na oboznámenie sa so zmluvnými podmienkami, prípadne sa zmluva podpisovala hneď s poukázaním na časový odstup. Uviedol, že ani on nečítal všeobecné poisťné podmienky a ani nemá o nich vedomosť o tom, čo bolo predmetom osobitného zmluvného dojednanie a oboznámil sa s tým až v súčasnosti,

keď aj on je účastníkom súdneho konania. Na otázku súdu o čom teda klientov poučoval uviedol, že o poisťke samotnej, o výške splátok poisťného a iné detaily týkajúce sa uzatváraanej zmluvy neposkytoval. Na otázku významu pojmu „arbitrážny, rozhodcovský súd“ uviedol, že už vie o čo sa jedná, pretože je účastný konania ako žalobca voči totožnému žalovanému.

Z listiny o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve č. 4474000001 súd zistil, že obsahuje údaje o sprostredkovateľovi poisťenia, o požiadavkách a potrebách klienta a predtlačný text o riešení prípadných sťažností, kde sa uvádza: „V prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poisťenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poisťných podmienok poisťovne platných od 01.01.2007 (XV. časť).“

Na základ zisteného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa § 52 ods. 1,2,3,4 zák. č. 40/1964 Občiansky zákonník (ďalej „OZ“)

(1) Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

(2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

(3) Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

(4) Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1,2,3,4,5 OZ,

(1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

(2) Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

(3) Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

(4) Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy, b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,

c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,

d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,

e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,

f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,

g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,

h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,

i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve, j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľ oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,

- l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,
 - m) v prípade čiastočného alebo úplného nesplnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,
 - n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
 - o) ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,
 - p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,
 - r) vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.
- (5) Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14) alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.13a)

Podľa § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa čl. 8 Smernice Rady 93/13/EHS členské štáty môžu prijať alebo si ponechať prísnejšie opatrenia kompatibilné so Zmluvou v oblasti riadenej touto smernicou za účelom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.

Z vykonaného dokazovania mal súd za nesporné preukázané, že poisťná zmluva uzatvorená medzi účastníkmi konania je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle úpravy v ust. § 52 a násl. OZ. V predmetnom konaní sa žalobca domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že ako žalobca nemal možnosť riadne sa pred súdom vyjadriť v konaní o zaplatenie dlžnej čiastky o existencii ktorej ani nemal vedomosť. Súd v konaní posudzoval, či rozhodcovská doložka obsiahnutá vo VPP a osobitných zmluvných dojednaniach bola individuálne dojednaná. S poukazaním a ust. § 52 a násl. OZ je nesporné, že poisťná zmluva uzatvorená medzi účastníkmi konania je zmluvou spotrebiteľskou. Rozhodcovská doložka obsiahnutá v čl. XV VPP s názvom Rozhodcovské konanie a aj v osobitných dojednaniach, je súčasťou dlhého, neprehľadného textu písaného malými písmenami a vychádzajúc z ust. § 53 ods. 2 OZ. O individuálne dojednanie ide vtedy, ak spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmluvných

podmienok, čo rozhodne nie je tento prípad. Ak je text už vopred napísaný na predtlačenom formulári, má spotrebiteľ len ťažko možnosť ovplyvniť znenie zmluvných podmienok. Rozhodcovská doložka znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si iný spôsob prípadného riešenia sporu a núti ho v prípade, že k sporu dôjde, podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Obrana žalovaného spočíva v tom, že ak by spotrebiteľ (žalobca) nepodpísal sporné osobitné zmluvné dojednanie, nevzťahovala by sa naňho rozhodcovská doložka. S takouto argumentáciou nie je možné súhlasiť, pretože súčasťou poisťnej zmluvy sú Všeobecné poisťné podmienky (VPP) a v prípade ak by aj žalobca rozhodcovskú doložku v osobitných dojednaniach nepodpísal, stále by platil text obsiahnutý v čl. XV VPP. Keďže VPP sú súčasťou poisťnej zmluvy, tvoria jej zákonnú súčasť v zmysle ust. 788 ods. 3 OZ. Napriek tvrdeniam žalovaného, že rozhodcovská doložka bola dojednaná individuálne, vychádzajúc z úpravy obsiahnutej v ust. § 53 ods. 2, 3 OZ, v prípade pochybností preukazuje individuálne dojednanie zmluvnej podmienky dodávateľ. Žalovaným predložený záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve podpísaný sprostredkovateľkou poistenia a žalobcom, z ktorého mal súd usudzovať vedomosť žalobcu o inštitúte rozhodcovského konania súd vyhodnotil ako právne irelevantné, nakoľko predmetná listina len konštatuje, že „v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania“. Z uvedeného však nijak nevyplýva, žeby uvedená listina obsahovala dostatok informácií pre klienta o tom, čo inštitút rozhodcovského konania predstavuje. V neposlednom rade aj z výpovede tak žalobcu, ako aj sprostredkovateľa poistenia nepochybne vyplýva, že ani jedna z nich nemali vedomosť o tom, čo rozhodcovské konanie je a čím sa odlišuje od konania pred všeobecným súdom.

Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach spotrebiteľských zmluvách vychádza nie z minimálneho okruhu nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať, ale zo vzorového okruhu klauzúl. V konečnom dôsledku sa okruh neprijateľných podmienok de lege lata uvedený v ustanovení § 53 OZ upravil postupne viacerými novelami až po uplynutí transpozičnej lehoty. Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly. Zároveň sa však umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, čo umožnilo upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica (čl. 8 smernice). Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (napr. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 OZ). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v ustanovení § 53 ods. 1 OZ. Za kritérium neprijateľnej podmienky sa považuje také podmienka, ktorá 1. je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, 2. spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, 3. nerovnováha musí byť v neprospech spotrebiteľa.

Z pohľadu súdu bolo postavenie žalobcu ako spotrebiteľa v danom prípade žalovaným výrazne znevýhodnené, pretože aj keď žalobca ako spotrebiteľ síce mala možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. „Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojím konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ (Krištián Csach, Štandardné zmluvy)

Pri rozhodovaní v predmetnej právnej veci súd poukazuje na vyslovené právne závery Najvyšším súdom SR v rozhodnutí sp.zn. 6Ncdo/9/12, 6Cdo/1/12, 6Cdo/3/13, 6ECdo/7/13, keď v rozhodnutí 6Ncdo/9/12 uvádza: „Návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy sa má predložiť spotrebiteľovi takým spôsobom, aby z neho bolo zrejmé, že spotrebiteľovi sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní a aby bolo z neho zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie týkajúce sa výlučne riešenia sporov v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená“.

Z rozhodnutia NS SR 6Cdo/1/12 vyplýva, že rozhodcovská doložka je neplatná z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka bola totiž dohodnutá už podpisom poisťnej zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú ako predtlačенý formulár VPP pre životné poistenie, a teda rozhodcovská doložka obsiahnutá v čl. XV a to bez ohľadu na to, že účastníci podpísali (taktiež formou predtlačенého formulára) osobitné zmluvné dojednanie odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku uvedenú v poisťných podmienkach.

Súd nespochybňuje, že je možné akceptovať rozhodcovské konanie aj v spotrebiteľských veciach, avšak za predpokladu, že bol zachovaný proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom naopak je nekalou obchodnou praktikou v zmysle ust. § 8 ods. 4 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Predovšetkým konanie s odbornou starostlivosťou sa vyžaduje od dodávateľa a je jeho povinnosťou nepoužívať neprijateľné podmienky a v prípade používania poznať dôsledky ich používania. Dodávateľ nemôže počítať s tým, že pred súdom vymôže plnenie z nekalej podmienky.

Súd dáva do pozornosti spoločné stanovisko občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia KS v Prešove, podľa ktorého „zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná, a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia na exekúciu. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu.

O tom, že praktiky žalovaného znevýhodňovali postavenie klienta ako spotrebiteľa nemal súd vážnejšie pochybnosti už s poukazaním na to, že spotrebiteľ inú možnosť ako podpísať rozhodcovskú doložku nemal, pokiaľ chcel uzatvoriť poisťnú zmluvu. O tom, že žalovaný neinformoval spotrebiteľa o charaktere a dôsledkoch rozhodcovského konania súd tiež nemá pochybnosti a táto skutočnosť je mu známa nielen z tohto konania, ale aj z iných právnych vecí, ktoré prejednával. O rozhodcovskej doložke, o rozhodcovskom konaní a rozhodcovskom rozsudku nemali žiadnu vedomosť nielen klienti ako spotrebiteľia, ale ani obchodní zástupcovia, ktorí v mene žalovaného poisťnej zmluvy uzatvárali. O znevýhodnenom postavení spotrebiteľa svedčí aj to, že spor medzi účastníkmi konania by riešil rozhodcovský súd, ale aj to, že tento rozhodcovský súd vyberá sám žalovaný, resp. tento kreuje. Rozhodcovské konanie ako také jednoznačne znevýhodňuje spotrebiteľa oproti konaniu pred všeobecným súdom. Jedná sa či už o spolpatnenie možnosti nariadiť pojednávanie za poplatok 36,- Eur, na prípravu pojednávania, ale aj na podanie odporu voči rozhodcovskému rozsudku je stanovená mimoriadne krátka 5-dňová lehota. Spotrebiteľ navyše musí platiť správne náklady a v prípade procesných úkonov je podmienkou prijatia takéhoto úkonu zaplatenie poplatku.

Nakoľko v prejednávanej veci súd dospel k záveru, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá platne z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda žalobcu, zrušil predmetný rozhodcovský rozsudok v súlade s výrokom rozsudku.

K žalovaným prezentovaným právnym názorom a námietkam o povinnosti zakomponovať v žalobnom petite zákonný dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku je potrebné uviesť, že takýto záver nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu. Argumentácia o nepodaní odporu voči rozhodcovskému rozsudku je z pohľadu súdu irelevantná, pretože v tomto konaní súd skúma zákonnosť vydaného rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

O trovách konania súd rozhodol v súlade s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal úspešnému žalovanému za trovy právneho zastúpenia podľa § 11 ods. 1 písm. a/ Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Zb.:

- hodnotu 1 úkonu = 1/13 výpočtového základu za rok 2014 a 61,87 Eur,
- 4 x úkon (04.02.2014 prevzatie a prípravy zastúpenia - § 11 ods. 1, písm. a/, § 13a ods. 1 písm. a/ cit. vyhlášky, 24.06.2014 vyjadrenie vo veci - § 11 ods. 1, písm. a/, § 13a ods. 1, písm. a/, 26.06.2014 účasť na pojednávaní bez pojednávania veci - § 11 ods. 1, písm. a/, § 13a ods. 4 a 31.10.2014 účasť na pojednávaní - § 11 ods. 1 písm. a/, § 13 a ods. 1, písm. a/ = 61,87 x 3 + 15,47 Eur = 201,08 Eur,
- režijný paušál 4 x 8,04 Eur = 32,16 Eur,
- DPH 20 % - zo základu 201,08 Eur + 32,16 Eur = 233,24 Eur = 46,65 Eur

Náhrada trov konania, ktorú je žalovaný povinný nahradiť žalobcovi predstavuje celkom 279,89 Eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.